

MEDNARODNA ŠTUDENTSKA DELAVNICA BRIONI 2015

INTERNATIONAL STUDENT WORKSHOP BRIONI 2015

UKD 728.2:311.21
COBISS 1.01
Prejeto 15.10.2014

Ključne besede

arhitektura; dokumentacija; delavnica;
Istra; Brioni; meritve; metode dela;
multidisciplinarnost; obramba; razvoj;
renovacija; sistem; študent; trajnostni
model; trdnjava; turizem; vizija; vojska;
vrednotenje

Izvleček

Septembra 2015 je potekala zdaj že tradicionalna mednarodna študentska delavnica na Brionih pod pokroviteljstvom Kulturnega ministrstva Republike Hrvaške ter Nacionalnega Parka Brioni. Delavnice so se udeležili študenti gradbeništva, geodezije ter rudarstva iz Zagreba, študentke krajinske arhitekture iz Krakova ter študentke arhitekture iz Ljubljane skupaj z mentorji. Sam sem bil v delavnico vključen kot mentor slovenske ekipe študentk.

Key words

architecture; documentation; workshop;
Istria; Brioni; measuring; work methods ;
multidisciplinary; defense; development;
rennovation; system; student; sustainable
business model; fortress; tourism; vision;
military; valorisation

Abstract

In September 2015 islands of Brioni hold the place of International student workshop.

There were students of Constructions and geodesy from Zagreb, students of Landscape architecture from Krakow and students of Architecture from Ljubljana with their mentors. I participated as a mentor of Slovenian students.

Valentin Slaček, m.i.a.

University of Ljubljana, Faculty of Architecture
Zoisova 12, 1000 Ljubljana
eli.hatleskog@fa.uni-lj.si

1. Prenova vojaške arhitekture

Pulj je bil v času Avstro-ogrske monarhije glavno vojno пристanišče ter bil temu primerno tudi branjen. Del obrambnega sistema so bile utrdbe na območju Brionov, ki so varovale dostop v puljski zaliv s severa ter severo-zahoda. Oddaljenost otokov od Pulja je bila ravno pravšnja, da je zadostovala za doseg topov s časa konca 19. stol., ki so s svojim dometom 10-15 km obvladovali okolico ter vstop v zaliv. Vojaške utrdbe kljub strateško pomembni lokaciji niso bile nikoli neposredno napadene ter so po koncu prve svetovne vojne prišle v last jugoslovanske vojske. Ta jih je kljub zastarelosti imela v aktivni rabi vse do konca hrvaško-srbske vojne na sredini 90.-ih let. Po umiritvi napetosti v regiji ter predaji utrdb in orožja hrvaški vojski pa je vojaška dediščina zaradi prevelikih stroškov vzdrževanja začela nezadržno propadati. Zaradi nerazdelane strategije nadaljnjega razvoja Narodnega parka Brioni neprecenljiva vojaška dediščina še vedno išče svoj prostor v turistični ponudbi Brionov, ki gre žal v smeri privatizacije ter petičnega turizma.

2. Civilni program v nekdanjih vojaških objektih

V duhu iskanja vizije vklapljanja dotrajanih vojaških ostalin v civilno sfero je potekala celotna delavnica. V prvi fazi je potekalo merjenje in evidentiranje topovske baterije Kadulja na Malem Brionu. Celotno baterijo, katera obsega dva topova, skladišče municije, nastanitvene prostore za posadko, poveljniško mesto, izvidovalnico ter medsebojne komunikacije se je izmerilo ter umestilo v prostor s pomočjo ekipe geodetov. Vse prostore se je popisalo, fotografiralo ter valoriziralo opremo, ki je še ostala. V nadaljevanju delavnice je terensko delo zamenjalo delo za mizo in računalnikom. Ekipa je preko debate in skic nakazala, kako bi se lahko prenovila utrdba. Zaradi spremenjenih varnostnih razmer v primerjavi iz konca 19. stol. vojska Republike Hrvaške v prihodnosti nima namena uporabljati. Zato je bil cilj naloge najti program, ki bi uspešno združeval vojaško zgodovino s primerno prezentacijo širši publiki. Pomemben vidik je bila relativno majhna višina investicije ter program z majhnimi stroški obratovanja.

3. Metode dela

Delavnica je bila multidisciplinarna, saj so pri njej sodelovali študenti in mentorji različnih smeri z enakim ciljem. Znanje in način dela se je prenašalo med udeleženci na vseh nivojih. Posnetek stanja se je delal z za arhitekta nepogrešljivimi ročnimi in lasarskimi metri, merjenjem stranic zgradbe ter njihovih diagonal ter vnašanjem mer v računalnik. Geodeti so izmerili teren s pomočjo teodolitov ter prizem ter ga narisali v treh dimenzijah v AutoCAD programu, kar je služilo kot podloga nadaljnjemu projektantskemu delu. Gradbeniki so potrdili odlično ohranjenost konstrukcij, saj so le te imele varovalno vlogo in so bile zato z vidika nosilnosti predimenzionirane.

4. Rezultati

S predlagano rešitvijo smo se želeli navezati na obstoječ sistem pešpota na Malem Brionu, prilagoditi že obstoječem programu, predvsem gledališču Ulysses, podrediti glavnim naseljencem otoka – živalim, predvsem pa smo s programom želeli turistično razbremeniti Veliki Brion oziroma mu dodati drugačno turistično ponudbo. Vojaško arhitekturo smo želeli pokazati v izobraževalne namene ter pokazati nesmiselnost vojne. Pri intervenciji smo upoštevali načelo, ki oblikovno jasno razmejuje staro in novo. Zaradi izjemne strateške lege na vrhu griča ima utrdba odličen razgled, ki pa se je z leti omejil zaradi bujnega rastlinja. Z intervencijo bi se vrnili nekdanji pogledi iz utrdbe, hkrati pa bi se držali vojaškega načela kamuflaže ter bi ostali nevpadljivi za poglede z morja. Program tako predvideva postavitev muzeja z vojaškim, rastlinski in živalskim programom s prikazom eksponatov, katere bi lahko prispevali tudi njihovi najditelji, ki bi jih morebiti našli pri raziskovanju otoka. Utrdba bi se obnovila, po tleh bi se položil epoksi pod, ki bi zaokrožil celoto. Sobe bi se primerno opremile za muzejsko zbirko. Niše v betonu, ki so nekdanj služile za hrambo topovskih granat, bi se dalo odlično uporabiti za predstavitev eksponatov, saj so v odličnem stanju ter niso podvržene vlagi. Predlagana rešitev za izvedbo je realna ter ni draga, kar je bilo tudi izhodišče pri iskanju koncepta. Glede na to, da je bil projekt iz delavnice leta 2014 realiziran leto kasneje, lahko upamo, da se bo tudi naš idejni projekt realiziral v bližnji prihodnosti.

Slika 1: Istrsko mesto Bale z zgoščeno zazidavo in značilno kamnito zidavo.

Figure 1: Austro-Hungarian defense objects on Brijuni islands.

Slika 2: Idejni projekt prenovne topovske baterije Kadulja.

Figure 2: Idea project for renovating gun battery Kadulja.

Slika 3: Idejni projekt prenovne topovske baterije Kadulja.

Figure 3: Idea project for renovating gun battery Kadulja.

